

Fil-poezija spanjola bid-differenza ta' dak li nsibu f'poeziji mik-tuba bil-lingwi oħra, tiddomma l-immagini iżjed milli l-kelma, billi l-ispanjol jhossu hafna s-sbuhija tan-natura u għalhekk fid-diskors tagħhom jesprimu ruħhom iktar bix-xbihat milli bil-kliem ta' kul-jum. Difatti dawn il-poeziji ta' Federico Garcia Lorca li ser-ingib, biex wiehed jista' japprezzahom fil-valur intrinsiku tagħhom, irid iħalli l-immaginazzjoni tiegħu timrah mal-ħsieb tal-Poeta, li f'daqqa wahda minn idea dominanti jaqbeż f'idea ġdida, kultant deċizament opposta għal ta' l-ewwel, biex b'hekk johlqo kontrast jew parallelizmu, u hekk ipoġġihom fuq pjan wiehed li bil-qawwa tiegħu jirbatti l-ħsieb ewlieni li tkun ispiratlu l-poezija.

F'dawn il-kontrasti qieghed appuntu s-sabiħ u l-orijinalità tal-poezija spanjola. Għall-qarrej jew semmiegħ artifiċjali li jaħseb li l-poezija hi dik biss magħmula mill-kliem, vrus u rimi, il-poezija spanjola ma toghbux żgur, il-ġhalix is-sustanza tagħha trid issibha mohbija fit-tixbihat u fil-ħsieb tal-poeta. Karatteristika speċjali oħra huma r-ritornelli jew ripetizzjonijiet ta' vrus jew ta' stanzi sħaħ, li għalkemm jistgħu jidhru tedjużi, fil-fatt jagħtu enfasi lill-ħsieb ewlieni tal-poeta, li b'dik ir-ripetizzjoni jkun juri t-tqanqil intimu tiegħu.

F'harġ oħra rressaq quddiem il-qarrejja xi ftit poeziji ta' Federico Garcia Lorca, li jiena qlibt għall-Malti u li 'l quddiem behsiebni niġbor fi ktieb.

JAHVEH!

Ta' ERIN SERRACINO-INGLOTT

Int, li minn dejjem Int, kollox issawwar,
u b'kulma trid li jsir toqghod tithenna;
Int għal seteghtek shiha qed iddawwar
id-dinja u l-ħlejjaq, imħarsin u mkenna:

Il-lejl bid-dlam, in-nhar bid-dawl ridt tfawwar;
liż-żmien tajt tmiem, għanejt bid-dwiem il-Genna:
u ma tidhirx u kollox tara, tqawwar
u ssuq bla ma titharrek jew tistenna!

Int timla kullimkien! Sew barra u ġewwa
tinsab bis-shiħ f'wesgħatek u fi rkanek!
U mimli mħabba u ħniena u maħfra u ħlewwa!

U nnifsek fik u bik lilek tistagħnek!
Nitollbok, jekk m'għaraftx inħobbok sewwa,
Ahfirli . . . . u, xhin trid Int, hudni fi ħdanek!

8-3-67.

SUPERSTIZZJONIJIET

Ta' JOHN C. FRIGGIERI

Kull pajjiż, jew aħjar kull ġens li jgħammar fid-dinja għandu s-superstizzjonijiet tiegħu.

Is-superstizzjoni hi dak it-twemmin li wiehed ikollu fil-qawwa ta' xi haġa li minnha nfisha, u bla għajnuna ta' xi qawwa oħra, ma tista' qatt tasal biex twaqqaf jew tiddel l-ordni li għalih giet maħluqa minn Alla. Hekk, ngħidu aħna, biċċa ġebbla mixħuta f'rokna għandha tibqa' fejn hi u fl-istess qagħda għal dejjem sakemm xi hadd jew xi haġa b'qawwa tagħha jbidduha postha.

Issa nafu li xi haġa bla haġja minnha nfisha ma tista' qatt tagħmel ħsara sakemm ma jkunx hemm qawwa barranija li tinqeda biha biex tagħmel dan. Nieħdu eżempju: jekk xi hadd ifettillu jaqbad dik il-ġebbla li qieghda bi kwietha fir-rokna u jitfagħha fuq xi ħġieġa ta' armatura kbira, nafu x'jigri; il-ħġieġa tinkiser u wara x'aktarx jinqala' l-ghawg. Issa ma nistgħux ngħidu li l-ghawg li nqala' kien htija tal-ġebbla, le hej! l-ghawg inqala' mill-qawwa li biha ntefghet il-ġebbla li kissret il-ħġieġa u l-qawwa ta' min hi? tal-ġebbla? il-qawwa hi ta' dak l-ghafrit li waddabha, u għalhekk ngħidu li mhux il-ġebbla, iżda min waddabha huwa l-awtur tal-ħsara.

L-istess mela jigri fis-superstizzjoni, inkunu nqieghdu, biex ingħid hekk, l-effett tal-kawża fuq xi haġa li ma jkollha x'taqsam xejn bħal dak l-iblah li jgħid li kienet il-ġebbla u mhux min waddabha l-htija li nkisret il-ħġieġa.

Is-superstizzjoni hi għalhekk mhux biss kontra kull raġuni, iżda wkoll nuqqas kbir kontra t-tagħlim tal-Knisja, anzi kontra l-istess twiddib ta' Alla l-Imbierak skond l-ewwel Kmandament: "Jiena hu Alla sidek, ma jkollokx Alla ieħor għajri". U tabilhaqq, għaliex filwaqt illi aħna nemmnu li kull setgħa hi ġejja minn Alla, bis-superstizzjoni nkunu qegħdin nagħtu qawwa lil dik il-haġa maħluqa Minnu u li għalhekk minnha nfisha ma tista' qatt tagħti minn dak li m'għandhiex. Mela kieku wiehed kellu jħares ftit lejn is-superstizzjoni mil-lenti tar-raġuni, kif rajnieha aħna, malajr kien jinduna kemm huwa mqarraq u bla għaqal dak li jemmen f'dawn il-ħmerijiet.

Kif għidt fil-bidu, kull ġens tad-dinja għandu s-superstizzjonijiet tiegħu, u m'għandniex xi ngħidu, f'Malta wkoll kellna bosta minn-hom. Minħabba li dawn il-Gzejjer kienu minn żmien għal ieħor maħkuma minn kull xorta ta' ġens kollha bit-twemmin differenti tagħhom, nistgħu naħsbu li ftit jew wisq kull wiehed minn dawn halla fostna